

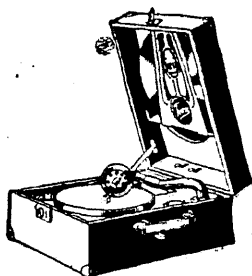
WELINK

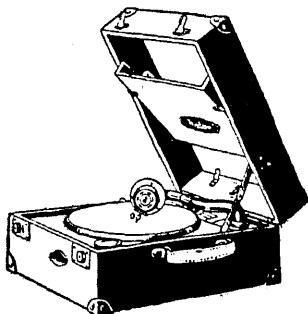
Nr 9/10
1929

Odeon
Kongress- & Musiksalon
Willy-Strasse

Tänavused maailma
grammofoni turu lööknumbrid on
ODEON 25 a. TEGEVUSE
juubeli tüübid

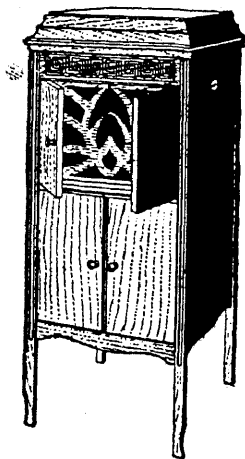
TRESOR Kr. 60.—

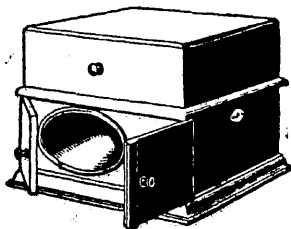
ORATOR Kr. 80.—

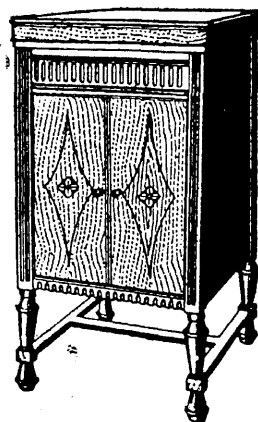
MIRAKEL Kr. 125.—

Kr. 100—150.—

Kr. 50.—

Kr. 180.—

Peaesindaja Eestis:

O-Ü. ESTO-MUUSIKA

TALLINNAS, Viru 2

VILJANDIS, Lossi 14

HELING

sf. 10896
MUUSIKA
TANTS
TEATER
RAADIO

September/Oktoober 1929 Nr 9/10 A 16514 I: aastakäik

Aegkiri Heling ilmub 1 kord kuus. Toimetus ja talitus: Tallinn, Suur Tartu mnt. 65, k. 15
Üksiknumbri hind 25 senti. Kuulutuste hinnad: $\frac{1}{4}$ külg 20 kr., $\frac{1}{2}$ külg 10 kr., $\frac{1}{4}$ külg 5 krooni.
Teksti ees ehk sisus kahekordsed hinnad. Tellimiste ja kuulutuste vastu võtmine O-ü. Esto-Muusika, Tallinn, Viru tän. 2

Vastutav toimetaja ja väljaandja: VOLDEMAR PIIRVALD, Graniidi tän. 19, krt. 1

Tallinn, oktoobril

„KUI ON TULNUD SÜGISE . . .
— kolletavad lehed.” Nõnda algab üliõpilaslaul või õigem hümn. Sügis oma pikkade pimedate öhtutega on nagu loodud muusikale. Kõige enam käib rahvas kontsertidel ja teatrites ikka sügisel. Ka kodus mängitakse ja lauldakse ning tantsitakse kõige enam sügisel. Kel omal pole kodus muusikariista, läheb tuttavate poole, kus, muidu õudne, pikk sügisõhtu mugavas soojas toas muusikasaatel juttu vesteldes mööda saadetakse. Enamasti on armastatuimaks muusikariistaks grammofon, kuna tema ei tarvita oskust ümberkäimises, vaid igaüks võib saada meeleolule vastavat muusikalist naudingut. Tõsine muusikaharrastaja võib segamatult parimat operit kuulata, sest „His Master' Voices” on ka terved ooperid, nagu „Boheme”, „Aida” jne. Milano Skala ooperi jõududelt ülesvõtnud. Sarnased asjad on ooperi harrastajale niisugune väärtus, millel pole mingit hinda. Pole võimalik kuidagi siin ja pealegi veel oma kodus sarnast kõrgeväärtuslikku muusikalist naudingut saada kui ainult grammofonilt. Teistele aga on jälle kerge ja lõbus muusika- ja naljaettekanded meelepäraseks lohutuseks. Seda kõike leiab piiramata arvul praegusel

ajal grammofoniplaatidel küll võõrastes, küll oma emakeeles.

Grammofoni kõrval on aga veel väga levinenud viimastel aegadel klaver, viiul, kittarr ja mandoliin. Lõõtsapilli tarvitatakse enam simmanidel tantsumuusika tegemiseks.

Lastele on sobivaks ja meeldivaks muusikariistaks suupill. Suupill jäi senini tema kõrge sisseveo tolli tõttu meie lastele kättesaamatuks. Viimasel ajal hakati neid ka Eestis valmistama, kuid nende kvaliteet pole kuigi kõrge ja paljud loobusid neid lastele ostmast, kartes laste õiget muusikalist kuulumist ja maitset rikkuda. Nüüd aga on valitsus suupilli tolli ühenduses Saksa kaubalepinguga alandanud ja lähemal ajal on loota meie turul näha jälle mõõdukate hindadega tuntud Hohneri ja Kochi vabrikute suupille.

Käesolev sügis näib edenevat muusitseerime tähe all. Muusikariistade muretsemine on üldiselt väga elav. Selle vastu näitab restoraanide tegevus tagasiminekut. Üldiselt aga tundub, et elu normaalaruobastesse hakkab jälle minema. Sellepärast: — „kui on jõudnud sügise” . . . rohkem muusikat ja vaimlisi huvisi! See on kasulik meie tervisele ja majandusele.

VEEL KLAVERITE VALIKUST

Meie eelmises numbris andis üks lugupeetud pedagoog ja klaverikunstnik mõned lühikesed näpunäited klaverite valiku kohta. Nagu arvata võis, tekitas see kirjeldus veidi pahameelt klaveri kauplejate peres, kuna selles kaunis otsekoheselt ja asjalikult kõige tarvilikum ja olulisem välja oli öeldud. Püüti oma kasuks M. Lüdigi kaudu ajalehes asja teisest küljest valgustada, kuid nõnda ebaõnnestunult, et meie ülemal mainitud eelmise kirjatüki autor üldse tarvilikuks ei loe selle peale reageerida. Esiteks juba sellepärast, et klaverite üle asus kirjutama orelimängija, mis sama naeruväärne on, kui pianist orelit asuks kritiseerima ja teiseks see, et sama orelimees M. Lüdigi just a.-s. „Astroni“ suurimaks ja parimaks klaveritööstuseks kukkus tembeldama, mida, kahjuks, enam pole olemas. Meie teada müüdi a.-s. „Astroni“ varandused ammugi juba oksjonitel maha ja see vabrik enam ei tegutse. A.-s. „Astroni“ endine direktor B. Kiisel (sama, kes võltsimiste eest omal ajal vangiroodus istus), on küll Tallinnas omal nimel ühe klaveritööstuse asutanud ja valmistab pianinosi „Astron“, kuid igal ühel on ju teada, et need enam endised „Astroni'd“ pole ja et veel nimi, mis riista peal, ta väärtust ei tähenda, vaid hea pilli väärtus seisab selles, kes teda valmistab ja millest ta valmistakse. Kui ka a.-s. „Astroni“ riistad oleks head olnud, poleks nende järele nõudmine puudunud ja vabrikul poleks tarvidust olnud oma tegevust lõpetada. Kui „vana professor ja pianist“ kiitis Orntlichi, Ihse ja Sprenk-Läte pianinosi, siis on see põhjendat. Need töötavad rahulikult edasi ja nõudmine nende peale on suurem, kui valmistada suudavad. Mingu vaadatu nende esindaja o.-ü. „Esto-Muusika“

ladus, kas seal on küllalt riistu tagavaraks! Ei ole. Tuleb oodata nädalaid vahest, kui jälle saab. Orntlich töötab juba 1905. a. saadik. Sprenk-Läti pianinod krooniti tänavustel Viljandi ja Tartu näitustel kõrgemate auhindadega, kuna Ihse rikkaliku kuiva ja hea materjaliga igaüks Tallinnas, Endla tänaval nr. 11 ise tutvuneda võib ja tema riistad isegi väljamaal, kus võistlus õige terav, nõutavamatest.

M. Lüdigi töendas oma kirjelduses aina temale omapärast mittearapooletust ja näitas, et ta kirjutab seda, mida ta isegi ei tea. M. Lüdigi „Astroni“ nime pillide peal nähes, oleks pidanud siiski vaevaks võtma küsida, kui ta seda ei teadnud, kas seda a.-s. „Astroni“ üldse enam on ja kes neid riistu selle nime all nüüd valmistab. Samuti ka, millest neid valmistakse ja kus kohas. Seda oleks pidanud ta kindlasti tegema, kui poleks tahtmist olnud rahvale ajalehe veergudel ebatõtt öelda.

M. Lüdigil oleks aeg olnud ennast parandada, sest muidu oleks ju ka pikk Brasiilia reis asjata.

M. Lüdigile oleks parem, kui ta Kaarli kirikus rahulikult orelit mängiks ja vaheaegadel, kui õpetaja jutlustab, endiselt vaikselt orelit taga omad napsid teeb. Sellest ei tea siis laiemad ringkonnad ega ka usklikud, kes vaikselt jutlust kuulavad. Päris purju ei maksaks ennast jumalateenistuse ajal siiski enam mitte võtta, nagu endistel aegadel, sest siis, võib olla, peab jälle Brasiiliasse pika reisi ette võtma.

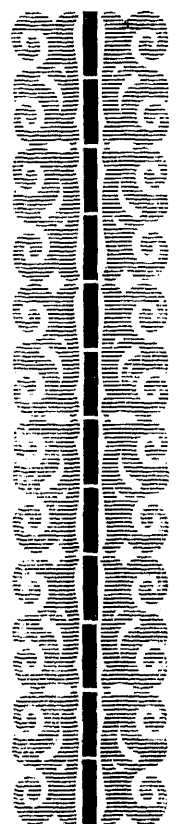
M. Lüdigil on küllalt juba eluaastaid selleks, et aru saada, mida teha ja kuidas elada. Meie rahvas ei pea lugu enam kõrtsikangelastest ja sellepärast ärgu sarnased mehed püüdku enam avalikult esineda.

100 aastat käsiharmoonika leiutamisest

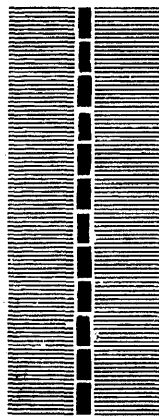
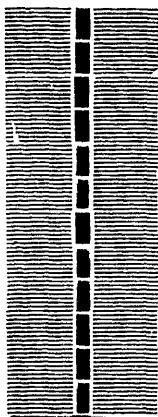
Käesoleval aastal pühitsetakse käsi- või lõõtsharmoonika 100. aastast sünnipäeva. 1829. a. leiutas selle muusikariista Viini Demian. 100 a. jooksul on see igalpool rahvuslikuks pilliks saanud mänguriist palju vorme ja kujusid näinud, kuni ta niisugusena püsima on jäänud kui meie teda nüüd näeme, kus ta täieliku kontsertmuusikariistana esineb. Lõõtsapilli vanem õde on suupill, mis 1927. a. oma saja-aastast juubelit pühitses ühes maailma suurima lõõts- ja suupilli vabrikuga Trossingenis Saksamaal. Õieti on ka käsiharmoo-

nik veidi vanem, kuid aastal 1829. sai see muusikariist Viini Demiani poolt accordeoniks või lõõtspilliks ümber moodustet. Niihästi lõõts- kui suupill on üle maailma rahvuslikkudeks muusikariistadeks saanud ja nemad käivad ka moodsatel aegadel orkestrites kaasas. Nüüdsel moodsal jazz-ajajärgul mängivad lõõtspillid neis orkestrites tähtsat osa, kuna suupillidel mängimine paljude Euroopa ja Ameerika riikide koolides sundusliku õppeainena sisse on viidud.

Saksamaal on koolides juba enam kui

Lõõtspill loob lõbusa tuju

Kontsert suupillidega wabas looduses

5000 suupilli orkestrit ja samas suunas areneb ka Põhja-Ameerika, Rumeenia, Bulgaaria, Hollandi jne. jne. Ei puudu orkestrid suupillidest, mis koosnevad mitmestkümnest täisealisest mängijast. Need orkestrid kannavad ette isegi klassilisi sümfooniatid, ja kontsertidel on neil suur edu — saalid ei mahuta kuulajaid ära.

Meil Eestis on suupill lastele mängukanniks olnud, kuid teistes kultuurriikides võetakse teda ammu juba kui muusikariista. Juba teisest kooliaastast hakatakse seda lastele õpetama. Suupill on seal abinõuks, mis lapse muusikalist andeid peab arenema ja näitama.

Praegune Ameerika Ühisriikide president Hoover on samuti, nagu ta eelkäija, suur suupilli sõber. Veel hiljuti võttis ta vastu Philadelphias suupilli mängijate orkestri, veetes nende keskel meeleldi oma kallist aega ja nautis seda haruldast muusikat.

On ka arusaaday suupilli edu koolides. Igal koolil pole võimalik kallist orkestrit soetada ja väikesed lapsed pole ka kohased raskeid pille mängima ega ära õppima. Suupill on aga kerge õppida isegi üsna väikestele lastele. Maades, kus suupilli orkestrid tegutsevad, võib näha kooris nende väikeste riistadega mängimine lastele üli-

mat naudingut pakub. Nad ei tahakski muud teha kui mängida. Suvel rohelises viibides koguvad mudilased alati kokku, jooksevad ja mängivad üheskoos päevad läbi, ja sarnastel lastel, ei tule mõttesegi rumalusi tegema hakata, kuna neid seob palju rohkem sarnane mõnus waimline huvi.

Meie loodame kindlasti, et meilegi enam sellest ajast kaugel pole, kus koolides sarnaseid orkestreid ellu kutsuma hakatakse. Peab aga tähendada, et mitte iga pilliga ei saa häid tagajärgi. Ka meil Eestis valmistakse suupille, kuid nende kvaliteet on veel väga madal. Kui leiduks koolides muusika- ja lauluõpetajad, kes sellega käset tahaks teha, siis peaks kohe Hohneri või Kochi pillidega algust tegema. Kuuldavasti pidada o. ü. „Esto-Muusika“ lähemal ajal saama ühe komplekti orkestripille Hohneri vabrikust, ning tahab mõne sarnase suupilli-orkestri asutamise üle koolis lauluõpetajatega läbirääkimistesse astuda katsete tegemiseks. On ka sarnaseid kooliõpperaamatuid olemas, nõnda et isegi noodist mängida võib. Peast, kuulmise järele, mängides ei või kunagi kuigi kaugele jõuda, ja sellepärast on just tähtis, et see ala ka teoreetiliselt ära saaks õpitud ja siis võib kindlasti edu peale loota.

Üllatus

MUUSIKAPALA KUUELE FAGOTTILE

Friedrich Vilhelm I, kes oli kirklik suitsetaja ja tubli napsutaja, armastas korraldada kirevaid õhtuid, kus elati ja tegutseti õige ülemeelselt ja pööraselt. Suitsetati palju, joodi palju ja jutustati äärmiselt nilbeid anekdoote. Kui mõni koja-daam punastas ja häbelikult silmad maha löi, naeris vanamees, et kõht vabises ja lisas omalt poolt veel tublisti pipart juure. Noorele kroonprintsile olid sellased õhtud väga vastumeelt ja piinlikud, siiski oli ta sunnitud sageli sinna ilmuma, kas isa soovil ehk poliitilisel põhjuseil.

Kuningas oli kuulnud oma laste era-kontsertidest ja tahtis ka ükskord korraldada niisuguse kontserdi. Ta lasi kutsuda Kuhnheimi rügemendi kappelmeistri oma juure — see ei maksnud ju kuningale, kes oli väga kitsi, mitte midagi; sest kõik sündis kroonu kulul — ja käskis teda korraldada oma meestega ühe lõbusa õhtu.

„Aga midagi erilist ja kummalist!“ nende sõnadega lõpetas kuningas oma käsutuse.

Kappelmeister, kes tundis kuninga

maitset, arransheeris selleks otstarbeks ühe muusikapala kuuele fagottile.

Kes on kuulnud kahte fagotti sügavas positsioonis duetteerimas, tunneb selle mõju. On tunne, nagu mõduksid laudast, milles asuvad loomad, kelle puhtus ei seisa just kõige paremas kuulsuses.

Nüüd võib endale kujutleda, millist muusikat võivad pakkuda kuus fagotti. Saavutatud mõju oli veel seda suurem, et kõik muusikandid oma partiid nii jõuliselt, kui iganes võimalik, ettekandsid.

Juba muusika kestes kajatas igalt poolt vali naer ja lärmitsemine, mis aga lõpuks välja kutsus kestvaid ja tormilisi kiiduvavaldusi. Eriti hästi meeldis ettekanne kuningale, ta naeris ülemääraliselt ja oli kõige paremas tujus.

„Noh, Fritz!“ küsis ta oma pojalt, „kuidas meeldis sulle minu kontsert?“

„Võrratu sarnadus! Arvasin enda viibivat kogu aja sealaudas!“

Kõigi juuresolejate näod venisid pikaks. Igaüks mõistis kroonprintsiga väljendi tagamõtet. Kuninga naerev nägu kattus süga-

vate kortsudega. Kurjal pilgul vaatab ta oma ette — aga ta vaikib, paksud suitsupilved tõusevad tema piibust.

Kuninga armuosaline, kindralfeldmaršal Grumbkov, oli esimene, kes võttis sõna. Ta haaras veinikannu järele ja lausus: „Loputame alla selle mõruda pilli.“

Viimaks viipas kuningas kappelmeistrile. Sirges seisakus astus see monarkile ette.

„Ta teotas meid“, ütles kuningas poolvaljusti, „sa pead katsuma revansheerida. Mõistsid?“

„Teie käsul, majesteet“, vastas kappelmeister, ilma et oleks kaotanud hetkekski meeledkindluse.

Veel korraldati üks kontsert, kutsutud on ka kroonprints.

Tuuakse kuus pulti; nende ette asetatakse veel seitsmes vähemamõõduline. Kap-

pelmeister paneb igale puldile ühe noodilehe. Kõik on valmis algamiseks — ainult muusikud puuduvad. Küsivalt vaatavad kõik ringi. Ka kroonprints muutus uudishimulikuks; astus väikese puldi juure, sellel lebas üks flöödinoot. Ta silmitses nooti — nagu teada, oli kroonprints noorena ja ka hiljem kuningana, osav flöödipuhuja — ja pöördus kappelmeistri poole küsimusega: „Mispärast lebab täna siin see flöödinoot?“

„See kuulub väikese põrsale, kõrgus!“ Paksud suitsupilved tõusid kuningas piibust, igaüks püüdis varjata oma hirvitavat nägu ja hoiduda valjust naermisest. Kroonprints vaikis, ta oli lõõdud. Ainult kuningas puhkes heledasti naerma, siis hüüdis ta kappelmeistrile: „Sa tegid oma asja hästi! Mine minu varahoidja juure ja lase endale minu laekast maksta üks taaler!“

Uudised ODEON grammofoniplaatidel

Hind Kr. 3.—

Tantsu-orkester.

- O—2873 Für einen Fliederstrauss darfst du mich küssen — Foxtrot — Dajos Bela.
Ich schick dir ein paar Veilchen — Foxtrot — Dajos Bela.
- O—2560 Du bist als Kind zu heiss gebadet worden — One-Step — Dajos Bela.
Was will der Mann da auf der Veranda — Foxtrot — Dajos Bela.
- O—2272 La Mina del Fore — Tango — Dajos Bela.
Alma dolorida — Tango — Dajos Bela.
- O—2163 Jeanette — Valse Boston — Dajos Bela.
Because I love you — Waltz — Dajos Bela.
- O—2746 In einer kleinen Konditorei — Tango — Dajos Bela.
Sie sehn heut wieder reizend aus — Tango — Dajos Bela.

Dajos Bela — kunstniku-orkester.

- O—2869 Amor's Wachtparade (F. Rivelli).
Schmetterlings Intermezzo (A. Steinke).

- O—2847 Grossmütterchen — Ländler (G. Linger).
Grossväterchen — Salon Ländler (G. Langer).

Suur sinfoonia-orkester.

- O—2890 Im Walzerrausch — Walzer a. „Hallo, die grosse Revue“ (P. Lincke).
Verschmähte Liebe — Walzer (P. Lincke).

Fr. Baumann — laul.

- O—2738 Student sein, wenn die Veilchen blühen.
Das war'n noch Zeiten — Lied a. d. Operette „Die Herzogin von Chicago“ (Kalman).

Maria Linz — viiul.

- O—2223 „Hejre Kati“ (Csarda — Seenen — Hubay).
Caprice Viennois (Kreisler).

M. Andrè Lèvy — Violoncello.

- O—4047 Menuet (Mozart).
Serenade (Schubert).

Potpourri.

- O—11062 Dubinuschka — Gr. Potpourri über beliebte russische Zigeuner-Romanzen I ja II jagu.

RAADIOAPARAATIDE VALIKUST

Sügise saabumisel on raadioaparaatide ostmine jälle elavamaks muutunud, sest on ju raadio üldse sügisene ja taline riist, kuna suvel vastuvõtt võrdlemisi palju halvem kuulamist segavate elektri nähete tõttu. Raadioaparaate on palju ja nii kildetakse üht paremaks teiset. Selle tõttu ka valik väga raske, eriti võhikule. Raadioaparaate on meie turul niihästi kodu kui väljamaa vabrikutest ja ka amatöör-tõid.

Väljamaa aparateid ostust peame soovitama otsekohe loobuda. Need maksavad pöörast hinda ja paremuste asemel on neil enamasti suuremad pahed kui kodumaal valmistet aparatuuridel. Tõsi, väliselt on nad küll nägusad ning ruumitarviduse mõttes ökonoomsed, kuna nende kogu viimase võimaluseni on kokku pressitud, kuid selletõttu ka nende võimised veel enam „kokkupressitud”. Nende aparatuuride kuulsus on saavutat peaaesjalikult kulukate kuulutuste ja reklaami kaudu, mis müügi hindadele juure kalkuleeritakse ja seda peab ostja maksma. Tarvitseb ainult mõnda nendest aparatuuridest lahti võtta, üksikosad hindade järele kokku arvata ja saame harielikult ainult pool müügi hinda kätte. Ühed väga suuresti reklameeritavad raadioaparatuurid maksavad 4—500 krooni. Kui aga nende hinda osade järele arvestama hakame, saame ainult 200—250 krooni. Pealegi on meie olud geograafiliselt hoopis teised, kui lääne või kesk Euroopas. Lääne Euroopa asub saatejaamade võrgu keskel, kuna meist need jaamad kõiki kaugel asuvad ja sellepärast vastuvõtja ka palju võimsam peab olema. Selle asjaoluga ei tarvitse väljamaa raadioaparatuuride ehitajail oma oludes üldse mitte arvestada. Kui nemad hästi võivad läbisaada 3-lambilise vastuvõtjaga, pole meil sellega kuigi palju peale hakata. Muidugi, ka meil valmistatakse 3-lambilisi vastuvõtjaid, kus näit. sarnased nagu „Esto III.” (o.-ü. „Esto-

Muusika) suvelgi kuni 46 jaama valjuhääldajas vastu on võtnud, kuid see aparatuur on aga eriti kaugevastuvõtteks konstrueeritud. Sarnast jaamade arvu ei näe väljamaa aparatuurid kunagi, olgugi et hinnad peadpööratavalt kõrged on, „Esto III” maksab aga ainult 65 kr.

Kuna ka amatöör-aparatuurid senini midagi erilist pole suutnud pakkuda, ja enamasti õige vananenud tüüpe ehitakse, siis on kõige kindlam kodumaal valmistet äride aparatuuride osta.

Missugused neist paremad on, seda on tõendanud alalised võistlused, mida panevad toime ostjad ja ka näitused. Kõige suu-

Kaunis frankfurtlane suupilliga

remaid ja paremaid auhindu on näitustel saanud seni o.-ü. „Esto-Muusika” nõitro-düünid ja samuti on need aparaadid ka ostjate poolt toimepandud võistlustel võit-jateks jäänud, võisteldes mitte ainult kodu-maa, vaid ka kõige suuremalt reklaameeri-tud väljamaa aparaatidega, jättes neid kau-gele maha võimsuse, hääle puhtuse ja se-lektiivsuse poolest.

Tallinna raadioklubi liikmete andmetel on kõige rohkem kaebusi just väljamaa kallite aparaatide suhtes.

Kõike kokkuvõttes peaks iga raadio-aparaadi ostja sellest ise järeldada võima, mida osta ja mis temale rohkem sobib.

Eriti peab aga hoitama hra Olbrei nõuandmistest eest, kuna nendel õige iseäralik maitse juures on. Oma raadiovestluses esmaspäeval, 14. okt. püüdis hra Olbrei selgeks teha, et Philips ja Ferranty transformatorid üheväärilised olla. Sarnased vestlused ajavad naerma ise-gi lapsi, kel aimu raadiost. Üldse näib hra Olbrei Philips saadustega hästi suhtuma. Mis põhjustel teame meie küll, kuid jäta-me selle aga avaldamata, sest olulisema oleme juba öelnud.

Tallinnas, 16. X. 29. dipl. ins. V.

KAS MEIL VOIB GRAMMOFONITÖÖSTUS ARENEDA?

Hiljuti lugesime ühest lehest, et keegi päevapiltnik on Valgas grammofonitöös-tuse asutanud. Ta olla käinud seda õpi-mas Schweitsis ja seal pidada ka oma tööstussaaduste üksikosaad saama.

On armas kuulda, et meil ettevõtlikkus kasvab. Harilik nähtus on aga see, et meil alati enamasti mitte õieti asja juure asu-takse. Niisugune tundmus on ka selle uue tööstusharu avamise teate saamise juu-res.

Päevapiltnik käis Schweitsis grammo-fonitööstust õppimas. Kõlab imelikult. Oli-lakse nähtavasti arvamisel, et grammofoni valmistamine on kääkritegemine. Teame omegi, et suurtööstused, nagu: „His Mas-ter's Voice“, „Odeon“ jne. kümneid aas-taid tegutsedes, alalõpmata katsestades, suurtele eriteadlastele määratu summe on kulutanud, et midagi saavutada, ja siin tu-leb korruga päevapiltnik ja ütleb: ma õppi-sin Schweitsis ja nüüd valmistan grammo-fone, mis on head ja odavamad kui „His Master's Voice“ ja „Odeon“. Otse, nagu

väikestele lastele öeldud. Kes ei teaks, et pea erandita sajad suured grammofonitöös-tused „His Master's Voice“ grammofone kopeerivad. Välimus tehtakse hästi järele, kuid mis kättesaamatuks jääb — on kõla. See aga on muusikariista juures pea-asi ja kui see kättesaamata jääb, siis pole ka midagi üldse tehtud. Ometigi töötavad neis vabrikutes juhtivaltel kohtadel mitte päevapiltnikud, vaid eriteadlased-doktorid ja insenerid. Schweitsis õppimine on sama hea, kui peaaegu pole üldse õppitud. Et head grammofoni valmistada, peab kõige-pealt tundma grammofoniplaatide valmis-tamise tehnikat. Neid aga Schweitsis üldse ei valmistata ja selles on nad seal ise võ-hikud. Grammofonitööstus on seal küll olemas, kuid tal pole edu ja parimad riis-tad veetakse Schweitsi Inglis- ja Saksa-maalt.

Kõigist sellest näeme, et meie grammo-fonitööstus algusest peale kohe ebaõigele ja nõrgale alusele on rajatud ja vaevalt võib temale tulevikku loota.

Eeskujulik lasteorkester Hannoveris Saksamaal
Iga laps mängib ise mänguriistal

Pealegi tuakse viimane kui osa välja-
maalt, neilt tööstustelt, kes isegi vihnase
järgu riistu valmistavad, sest tuntud heade
aparaatide valmistajad oma üksikosi ei
müü üldse suuremal arvul välja ja meil
jääb neli—kuus lauätükki kokku lüüa ja
seda nimetatakse Eesti grammofonitöös-
tuseks. Oleme veendunud, et see grammo-
fon siin kallim tuleb, kui vastavas headu-
ses riist väljamaal, kus ta masinatega val-
mistatakse, kuna siin aga käsitsi need väl-
jamaalt toodud tükid kokku aetakse, mis
loomulikult palju rohkem aega ja kulu
võtab. Ja meie arvamine on õige. Kuu-
leme, et nüüd, kus Valgas oma grammo-

fonitööstus, sinna palju rohkem „His Mas-
ter's Voice“ ja Odeon grammofone saade-
takse, kui kunagi varem. Ostjaille võime
aga jällegi ainult ettevaatust soovitada ja
ostu juures enne lõpuotsuse tegemist
võrdluse teel selgusele jõuda, mis
on parem ja mis omale enam meeldib.

Selle juures peab meeles pidama, et kui
üks vabrik on suureks kasvanud, siis ai-
nult selletõttu, et tema kaup selle hea-
duse tõttu nõutakse ja seda tarvitajad ise
üksteisele kõigeenam soovivad. Väikeste,
tundmata vabrikute saaduste ostmisega tu-
leb alati ettevaatlik olla, kui ei taheta
kahju kannatada.

L. Varipuu.

“HELING”

on parimaks sõbraks muusika,
tantsu, teatri ja raadio harrastajale

“HIS MASTER’S VOICE”

1928-29 a. UUDISGRAMMOFONID

See ilmkuulus muusikariistade vabrik Inglismaal on ligi 30 a. teerajajaks olnud grammofonide ja grammofoniplaatide valmistamise alal. Umbes 4—5 a. tagasi oli ta esimene, kes saavutas praegu tarvitusel oleva saksofoni süsteemilise grammofoni kõlatorustiku ja tänapäeval valmistavad tuhanded vabrikud maailmas oma grammofone sel põhimõttel. Kui see suursaavutus nüüd juba aastaid on püsinud, ei jää see suurtööstus siiski veel mitte rahulikuks pealtvaatajaks ja schablooniliseks produtseerijaks, vaid tema katsekojad ja laboratooriumid töötavad vilunud eriteadlastega õõd kui päevad, tehes igasuguseid katseid ja proove „His Masters Voice” saaduste kvaliteeti veelgi tõsta, näidata, et see nimi endiselt, nagu aastakümneid juba olnud, ikka kõrgel seisab, keda sunnitud on tunnustama võistlejad ja kellest rõõmu võivad tunda miljonid tarvitajad maakeral.

Tänavuseks hooajaks ongi „His Master’s Voice” tehastel korda läinud oma endiste väga heade laua ja kappaparaatide mudeleid veelgi paremaks muuta ja turule lasta. Proovi aparaadid on ka Eesti juba jõudnud ja, peab ütlema, et nende reproduktsion haruldane on. See loomutruudus, mis nende uute tüüpidega saavutet, on otse üllatav. Ei või kuidagi aparaati mitte nähes, öelda, et seal grammofon mängib, waid on tundmine, et orkester või laulja seda otse ettekannab. Isegi klaver, mis senini grammofonil ikkagi veidi moonutatult esile tuli, on nüüd täiesti loomutruu. Keegi ei või öelda, kui teisest ruumist kuulata, kas seal klaver või grammofon mängib. Nende uute tüüpide edu on väljamaal väga suur ja nähtavasti saab ka meil seda olema. Hinnad on umbes endised, kuna kapp aparaati isegi odavamalt, kui ennemalt osta võib.

PÕRGU

Veste põrgust, vulkaanidest ja maaalustest jõududest — mis ka muusikaharrastajaid huvitada tohiks.

On hulk helitõid, kus muusikaliselt on püütud kujutada looduse jõudude salapäraseid ilmutusi. Üks võrdlemisi armastatud teemidest on „Põrgu teem” — haua taguse elu teem, millele isegi A. Lemba oop. „Kalmuneid” oli osalt üles ehitatud. Et põrgu mõiste väga veniv on ja seda nii ning teisiti tõlgitsetakse, siis lubame endale avaldada siin kohal asjaliku vestluse „põrgust”, mitte küll meie ettekujutuses ja muusikas kujutatud hauatagusest põrgust — vaid põrgust, mida lõunamaalased nii sageli tunda saavad.

Kuidas põrgu mõiste ürgrahvaste juures on tekkinud, selle peale annavad aegloolaste uurimused kaunis selgeid vastuseid. Põrgu tähendas õudsemat, salapäraseimat halvast mõttes, hukkatustoovat, metsikumat kohta ja erines erimaade juures vastavalt nende geograafilisele seisukorrale.

Hel, Gehenna, Tartaros, Hades, Põrgu — need on nimed, mis inimestele alati hirmuvärinad peale on ajand.

Juutide juures tähendas Gehenna, õieti Ge-Hinnom, vana päälinna juures asuvat orgu, kuhu heideti loomade raipeid ja kuritegijate laipu. Öeldisele: „Sa kuulud gehennasse,” anti oluline, reaalne tähtsus, sest üldiselt võeti teda karistuskohana.

Sakslaste juures ürgajal tuntud vesipõrgu (Wasserhel-Wasserhölle) oli arvata-vasti päritud põhjapoolsemate elanikkude käest, kes küllalt tihti nägid tormist merd, mis määratu jõuga kaljuseinu õnnestas ja kaldaid üleujutas. Ristiusuga muutus ka „põrgu” mõiste, sest Roomast Saksamaale ja säält edasi ka meie maale rändand õpetusega toodi kaasa ka vana Rooma aegne põrgukujutu ja see polnud enam vesine, vaid tuline. Roomlasi ümbritsev maastik vulkaaniliste mägedega, väävliauru ja keevate allikatega ja maavärisemistega laskis neid päris loomulikul teel põrgut tulisena kujutada.

Sääl asuvad Lõunameres Sitsiilia ees Volcano ja Stromboli saared ja hirmutavad ümberkaudseid elanikke pea igapäiste maaaluste tõugetega, alaliste suitsu ja aurupilvedega ja sageli ka hõõguvate kivide ja kuuma tuha pommitamistega. Samuti oli säääl 3000 aasta eest ja on loomulik, et tolleaja inimesed uskusid säääl asuvat lahitiunustatud ukse allilma. Läheduses suit-ses hiiglamägi Aetna. Neapoli lähedal leidus palju maalõhesid, mis aurasis mürgiseid, inimesele kardetavaid gaase. Arvatavasti sai säääl ka Rooma luuletaja Virgil ettekujutused oma „patuste ilma” kohta ja aitas sellega kaasa tulipõrgu kujutusele.

Ootamatult hakkas veel Neapoli lähedal asuv mägi, mis sajandeid oli seisnud rahulikult ja sõbralikult ennenägematu jõuga sülitama laavat ja tuhka, mattes kaks lähedal asuvat linna ja valmistades tuhandetel inimestel põrguliku lõpu. See omalt poolt aitas seda enam lähendada mõisteid: põrgu, tuli, ilmalõpp.

Missuguseid põrgupiinu on inimsugu küllalt sagedasti kannatada saand, sest maakeral loetakse 300 vulkaani, mis aegloolisel ajal on tegevuses olnud.

Päält nägijate jutustuste järgi saab aimu, missugust vaatepilti pakub tulepurskamine. Sel ajal näib, kui oleksid kõik fuuriad valla pääsend, kes inimesi, vaid

piinata ja hirmutada võivad. Enamjaolt sünnivad tulepurskamised maavärisemis-tega ja maaaluse põrgumüraga, kuhu selt-sib katkestamatu kõuemürin äiksega ja tulikuuma tuhasajuga. Õõguvad kivid, mõnikord kuni tsentneri raskused, lendavad mäeaugust 1000 meetri kõrgusele ja langevad kohutava hooga põgenejatele. 1000—1500° kuumusega voolav laava hävitab pilguajaga kõik ettejuhtuva. Haruldasem nähtus on kus mitme miili ulatuslise maa-ala katab mürkgaas, nagu see 1902 a. Lääne-India saarel Martinigue'l ette tuli,

Pime suupillimängija oma neegrist saatjaga

kus 20.000 inimest mõne minuti jooksul surma said.

Suurema purskamise järgi rahustub mägi mõne nädala aja vältel, aegajalt tekitades nõrgemaid maaaluseid tõukeid. Siis võib ta jälle rahulikult seista aastakümneid ja sajanguid, kuni tunnistatakse ta koguni kustunuks.

Alaliselt töötavaid vulkaane on vähe. Tuntuim neist on väike Stromboli Sitsiilia rannikul ja Tanna ja Ambryn Vaiksesoockaanis. Suurepäralisem ja ühtlasi õudsem vaatepilt on säääljuures tuhasadu. Vesuuvi suurema tegevuse ajal aprillis 1906 a. tabas Neapoli nii ränk tuhasadu, et ta turuhoone ja hulk mitmesuguseid maju kokku vajutas ja elavalt meeletuletas Pompey hukkumist. Lõunaajal oli pime kui südaöö!; langevad kivid purustasid majade aknaid ja katuseid. Hirmupäevale järgnevat ööd ei valgustand ka Vesuuvist kuni mitmesaja meetri kõrguseni tõusvad leegid; ainult punakas kuma paistis aegajalt läbi tuhapilvede, pimestasid heledad valgud. Tänavaid kattis kuni põlvini ulatav shokolaadivärviline tolmukord.

Missugused on need maaalused jõud, mis ümbruskonnale sarnaseid põrguõudusi kacla saadavad?

Veel meie vanemad seletasid seda kergelt, kuna nad uskusid, et maakera sise-mus on päikese jäänuseid, sellega kuum sula mass. Maakamara pragunemisel voolab see mass laava nõol välja, kokkupuutudes veega sünnitab veeaurusid, millest tekkivad tuhasajud ja maavärised.

Praegusel ajal on see vaade iganenud. Arusaadavalt ei saa keegi eitada laava olemasolu, kuid mitmesuguste uurimuste abil on kindlaks tehtud, et ta teatud kohtadel asub maakamara all. Seda näitavad ka vulkaaniliste mägede asupaigad, mis teatud joontel asuvad mõlemilpool vaikset ookeani.

Tegelikult on vulkaaniliste tegevuste

põhjuseks ekspluasioonid, plahvatused. Alati tõusevad säääljuures suured suitsupilved, millest suurem osa on veeaurud. Kuid elu alalhoiuks maapeal on see kõrvalise tähtsusega. Kaugelt enam on tähtsust süsihappegaasil, mida vulkaanid määratumates kvantumites õhku paiskavad. Olgugi, et ta puhtal kujul sissehingates on mürgine, leidub teda ometi igalpool õhus, kuna taimestik teda tähtsamana toiduainena tarvitab. Nii leidub teda puus 46 protsenti, kivi-sões 82 kuni 94 protsenti ja puusões isegi 95 protsenti. Inimsugu ei saaks elada ilma taimestikuta ja vaevalt oleks meie kultuuri puuta ja sõeta mõeldav. Arvatakse, et maaalustes lubjakivides on süsihapet 25.000 korda enam, kui õhus ja teda säält välja tuua võib ainult vulkanism, esiisade suus tuntud „põrguvärvate” nime all. Nii on vulkaanid, ehk küll tuues ümbruskonnale surma ja hävingut, meie toitjad, sest ainult säält ammutab maailm oma tähtsamat toiduainet. Paanika ja tarvidus, häving ja kasu, põrgu ja elu — ei ole üks mõeldav teiseta. Olemises on siiski saladusi, milleni ka kõige suuremad mõtlejad tungida pole jõudnud.

Suupillist tunneb suuremat rõõmu laps

SHALJAPIN NAISTEST

„Sunday Express” toob ära Vene kuulsa bassi Shaljapini kirjutuse selle kohta, missugust osa naised tema elus on etendanud.

„Naised on meie saatuse perenaised,” ütleb Shaljapin. „Kuulun nende väheste, vast isegi erandliikkude õnnelikkude hulka, kes naiselt ainult head tunda on saanud.

Ma pole iialgi kohtanud naist, kes oleks katsunud mind kõita ehk petta. Ja ka ma ise pole neile kunagi halba teinud.

On muidugi ette tulnud mõnesuguseid halbu silmapilke. Kuid need pole mu elule mingisuguseid jälgi jätnud.

Kogu oma elu kestvusel olen naistele tänu võlgnenud. Nemad on mind õhutanud kõigiks, mida ma kunstis, muusikas ja sõnas korda saatnud olen. Õppisin poisijõmpsikana töötama ema juures. Ta oli vaene inimene ja pidi sageli nälgima ning ma tahtsin teda avitada.

Hiljem, täiskasvanuks saades, tundsin soovi naistele meeldida. Otsustasin jõuda olukorrani, kus iga naine mind tähele paneks.

Minu arust on side naise ja kunsti vahel suur.

Muidugi pole tänapäeva naised nii huvitavad kui nende eelkäijad. Kuid ega nemad selles süüdi pole.

Süüdistada tuleb peamiselt mehi ja tingimusi, millistes meie nüüd elame. Olen tunnud paljuid kuulsaid naisi, suuri näitlejannaid ja kõrge seltskonna daame. Kuid näitlejannad ja naiskunstnikud pole mind huvitanud. Imetlen nende kunsti laval ja töökojas. Kuid väljaspool seda olen ükskõikne nende vastu ja ei hooli nende vaa- detest.

Inglismaad enne sõda külastades, sõlmisin seal palju tutvusi, — ka kõrgema seltskonna daamide seas. Siis pidasid kaheksa pikka sõja- ja revolutsiooniaastat mind Venes kinni. Selle aja jooksul levitati minu kohta kõiksugu valekuuldusi, tembeldati mind revolutsionääriks ja isegi tshekistiks.

Inglismaale tagasipöördumisel ei jatkunud mul mehisust kokkusaamiseks nende ladydega, sest ma ei teadnud, kuidas nad mulle võivad suhtuda.

Siis aga sain enne esimest kontserti äkki saadetise lilli, veini, puuvilja ja muid kingitusi. See andis mulle mehisust külastada mu endiseid tuttavaid.

Jutustasin siis ka ühele hertsoginnale oma kahtluste põhjustest. Ta vastas mulle:

„Shaljapin, ma armastan ja imetlen teid kui näitlejat. Teie eraelu ei lähe mulle korda.”

“HIS MASTER’S VOICE”

üllatab muusikaharrastajaid järgmiste uudistega

Hind kr. 2.50.

AL 1038 Viitase polkka — Suomi Jazz.
Mennuhet ajat — Vals.

AL 1022 Italilainen polkka — lõõtspilli
soolo: Lewko Siloti.
Kyyneleet walssi.

AL 1026 Muisto (V. Korpela) — orkes-
ter, Suomi Jazz.
Jukolan polkka.

AL 1030 Turun polkka — lõõtspill, Willy
Larsen, Stanley Lutz.
Maijani kaussa.

AL 1023 Rostowsky polkka — lõõtsapill,
Wilh., Nils Ekman.
Taika yö — vals.

AL 991 Kyllikin valssi — Willy Larsen,
lõõtsapill.
Lukkari Heikin polkka.

Hind kr. 3.—.

Tantsu-orkester.

X 3000 Hallo, Margot — Slow Fox —
Marek Weber.
Nimm diesen Strauss Vergiss-
meinnicht — Foxtrot — Marek
Weber.

X 2966 Deep night — Foxtrot — Rudy
Vallée.
Weary river — Foxtrot —
Rudy Vallée.

- B 5627 Sweetheart of all my dreams —
Foxtrot — Jack Hylton.
Glad, Ray Doll — Foxtrot —
Jack Hylton.
EG 1231 Incertitude — Tango — Ro-
bert Gaden.
Ay, ay, ay — Tango — Robert
Gaden.

Salong-orkester.

- X 3051 Ninna-Nanna (De Micheli).
Valse Papillonne (Friml).

Trio.

- B 3028 J. Zingari (Leoncavallo).
Mirage (Coates).

Austin Egen.

- EG 1359 Einmal sagt man sich „Adieu“.
Eine Nacht, ein Lied und du
(Jäger).
Hind kr. 6.75.
D 1634 Quartet in D Major, Op. 11
(Tschaiakowsky).
Andante Cantabile I ja II jagu.

Londoni sinfoonia-orkester.

- D 1616 Les Preludes — Symphonic
Poem (Liszt) I ja II jagu.
D 1617 Les Preludes — Symphonic
Poem (Liszt) III ja IV jagu.

Philadelphia sinfoonia-orkester.

- D 1676 Russian Easter Festival — Ou-
verture (Rimsky - Korsakow),
I ja II jagu.
D 1677 Russian Easter Festival —
Overture (Rimsky-Korsakow),
III ja IV jagu.

Hind kr. 6.50.

Th. Chaljapin — bass.

- DA 993 Oh, could I but express in song
(Malashkin).
The blind ploughman (Clarke).

F. Kreisler — viiul.

- DA 992 Dance of the Maidens (Friml).
The Rosary (Nevin arr. Kreis-
ler).

OOPERI OLEMASOLU KÜSIMUSI

TÄNAPÄEVA KOMPONISTID JAZZI MÕJU ALL

Bernhard Romani jutuaamine prof. Bruno Wolteriga

10 minuti tee eemal tema endisest töö-
kohast, linna ooperist, asub muusikadirek-
tor Bruno Valteri kodu. See mees, kelle
nimi on üks kõlavamaid rahvusvahelises
muusikailmas, wõlub oma armastusväär-
susega, mis avaldub igas tema liigutuses,
igas tema sõnas. Pea mulje aga, mis ta
esile kutsub, oleneb tema silmadest, millede
särav, vaimukas läige peab igaühele jääma
meelde, kes kord temaga kõnelenud on.

Ta palub mind istet võtta klubitooli,
tema vastu, et jutuaamist, nagu ta ütleb,
kergendada.

„Nii siis mis te minu käest tahate tea-
da?“

„Kõige pealt kuuleksin meelsasti, mis
te arvate tuleviku ooperist?“

„Nii nagu ooper on tänapäeval, ei või
ta kaua püsida. Ta on tardunud vanadesse

vormidesse ja selleks, et ta oma olemasolu
suudaks õigustada, peab ta põhjalikult
saama uuendatud. Ta on tardunud möödu-
nud aegade vormidesse, puht näitlemisosa
on muutunud rutiniiks. See on, loomuli-
kult, võimata, eriti praegusel ajal, kus kõik
vaimeline peab olema kohanev ja muutlik,
et kinni hoida oma kohta. Mõelge ainult
milline võistleja ooperile on tõusnud ker-
gemast kunstist operettidest, laulmängu-
dest, revüüdest. Seal leiame moodsate
kunstnikkude püüet, kohaneda käesoleva
ajaga. Seal on tegevad vaimselt erksad au-
torid, kes katsuvad meie aja tempoga sam-
mu pidada. Seda vaadet võiks viia üle ka
ooperisse, ilma sealjuures kahjutegemata
ta kunstilisele omapärale. On palav võit-
lus, mida peetakse nende kahe kunstiviisi
vahel ja võib karta, et ooper selles võitlu-

ses alla jääb, kui ta end põhjalikult ei uuenda. Meil on raskendavaks asjaoluks veel see, et me kestvalt peame võitlema osade jagamisega. Meil pole alati kasutada lauljaid, milliseid meil just hädasti oleks tarvis. Sagedasti antakse osalistele puhkust, ilma et sealjuures vaadataks mängukavale; selle tõttu lahkuvad kunstnikud mitmeks päevaks, on tarvis osade ümbervahetamist, mis aga kahju toob ensemblele. Oleks tingimata tarvis, et angasheeritud kunstnikud ka kogu hooaja kestel seiksaksid ooperi kasutada, et vältida selliseid revolutsioone nii näitlemis kui režiitehnilisel alal. See on haiguseid, mis ooperit takistab ja mis tuleb kõrvaldada, kui teda jälle endisele kõrgusele tahetakse viia."

„Kuidas vaatate moodstatele ooperikompositsioonidele?"

„Mul on ükskõik, kas tegemist on moodsa või vana kunstiga. Peaasjaks on ja jääb kunsti juures sisu. Kas seda esitatakse uuel kujul, mis vastab aja maitsele, või vanal moel, — seal pole mingisugust vahet. Küsimus seisab vaid selles, kas töös on olnud loov vaim. Tõeline kunst seisab väljaspool igasugust aega. Mis on loodud inspiratsiooni ja loova ande varal, on igavene. Kuid teie mõtlete vist oma küsimusega atonaalset suuna. Seda ei komponeeri, ma usun, tänapäeval enam ükski

inimene. On nähtud, et sel moel ei või luua tõelist muusikat. Teemi katkestamine ei ole kooskõlas harmoonia seadustega. Nii ei võidud seda luua, ega leida uut teed, mis poleks ainult tänapäevane, vaid milles peituks ka kunsti põhialuseid, s.o. — oleks igavene." (Kahjuks õpetab praegune aeg, et kunstis pole midagi igavest. Nietzsche oli esimene, kes nägi nihilismi saabumist. Toim.).

„Kuidas suhtub publik sellele küsimusele?"

„Minu kogemuste järgi just niisama, kui muusikamees ise. Ta pooldab meelsasti uut suuna, kuid ei taha atonaalsega enam midagi tegemist teha. Olen segi tähelepannud, et just publik väga vaenulikult suhtub seda liiki muusikale."

„Kas läheb ameerika publik lahku meie omast?"

„Jah, ja peaasjalikult selles mõttes, et ameeriklasel pole tarvis võidelda rahaliste muredega, milledega võitleb meie vaene Euroopa. Kui Euroopas nii mõnigi, kes meelsasti tahaks külastada head kontserti või ooperit, puht rahaliste küsimuste tõttu sellest loobuma peab, või jälle, kui ta neid kord juba külastab, siis ta ettekandeid raske majanduslise seisukorra tõttu vaevalt nii sügavalt suudab nautida. Siis on Ameerika publikumi tingimused koguni teistsu-

Suupill on puhketunnil parem seltsiline

gused. Ameeriklane tahab kõige pealt kultuuri alal edasi minna, midagi õppida, midagi uut näha. Kontserdikuulamisega ühendusesseisvad kulud ei mängi tema juures mingisugust osa. Ta ei tunne end seeläbi koormatuna, vastupidi, ta omab seestmist vabadust ja võib rõõmustuda õhtust, mis peab talle tooma uusi läbielamusi. Nii kogub sinna alati publik, kellel on meeleolu, mis igale kunstnikule on tarvilik. Kunstniku seestmine elastsus mis peab kontakti publikuga, tõuseb automaatselt jagamatu luuviga. Ameerikas ei tule kontserdile ka mitte ainult waimutegijad, nagu see Euroopas on harilikuks nähteks; hindade suhtes on ettekanded kättesaadavad ka käsitöölisele ja just neis ringides tajutakse kunsti kõige tugevamini. Suures läbilõikes on ameeriklane oma jõukuse tõttu juba niivõrd arenenud, et teda võib lugeda maailma parimate kunstitundjate rahwuste hulka."

„Milline publik on klassilise muusika suhtes kõige vastuwõttlikum?"

„See selgub juba wastusest, mis ma andsin teile eelmise küsimuse peale. Endastmõistetavalt on ainult niisugused inimesed täiesti vastuwõttlikud, kes end suudavad keskendada ja täieliku rõõmuga, mis kutsub esile täielise arusaamise, jälgivad muusikalist ettekannet. Nad peavad olema inimesed, kes suudavad unustada igapäeva muresid ja endid absoluutselt kohandada muusikaga täidetud tunnikese nautimises. Selles suhtes on mul paremad kogemused pärit suurlinnadest. Vististi on see seletav sellega, et suurlinnalasel on igapäev võimalus kuulda kuulsate meistrite töid. Arvatavasti oleneb see ka psükooloogilisest küljest, sest suurlinnalasel on võimalus valida selleks päeva, mil ta eriti on vastuwõttlik."

„Kas usute, et tehniline aegjärk, milles me elame, võib anda suuri komponiste?"

„Aga mispärast mitte? Kunst sünnib

puhtalt minast. Mispärast ei võiks praegune aeg anda meile isikuid suurte võimetega? Meil on tänapäeval mõned suured talendid, kahjuks on nad kõik aga end jazzist niivõrd lasknud mõjutada, et nad enam ei suuda areneda ise oma personaalsust. Kuid ma olen veendunud, et lõppude lõpuks tugev isik ennast ühestki välisest mõjust kõigutada ei lase."

„Millist muusikatööd te armastate kõige enam?"

„Armastan kõiki, mis on muusika, kuigi, loomulikult, ma ei või salata, et ma ühte või teist hindan veidi rohkem. Kõige lähemal seisab mul Schubert, kuigi ma kõrgelt hindan ka Mozarti ja Wagneri. Kuid see pole loomulikult veel kõik. Ma mõtlen veel Iphigenie ja Fausti peale, milledest mul igal juhul Faust veel armsamgi on. Kuid kui ma teile kõik järjest üles loeksin, siis teeks see valik mulle siiski veidi raskusi."

„Kuidas arvustate omi arvustajaid?"

„Iga arvustaja tuleb kontsertsaali mitte kui harilik kuulaja. Ta ei tule et nautida, vaid selleks, et otsustada. Kogu ta mõtte-laad ja tundemeel on seatud sisse selle järgi, et panna tähele igat tooni, igat liigutust; sealjuures ei või ta tunda tõelist naudingut. Ta peab alati jääma objektiivseks, ei tohi kiita ega laita. Nii näen ma arvustajat. Tema kui isiku kohta ei tea ma midagi õelda."

„Kas awaldaksite mulle veel midagi oma tuleviku kavatsustest?"

„Kavatsen mitmes suuremas Saksamaa linnas anda rea kontserte, muuseas Leipzigi, muuseumikontserdi Frankfurdis M. ä., ja mõne kuu pärast sõidan ma kuulsa Hollandi Mengelbergi orkestriga Londonisse, kus esinen rea kontsertidega Covent Gardenis. Selle järgi tulevad Salzburgi pidumängud. Sealt edasi pole ma enam kavatsenud ja isegi loetlen läbiviimine võtab mult vähemalt terve aasta."

Selle vabriku plaadid

kuuluvad kõige parimate hulka oma jõukül-
lusega, kõla puhtusega ja vastupidavusega.
Iga nõudlikum muusikaharrastaja leiab
ODEON repertuaarist oma meeldivat pala.

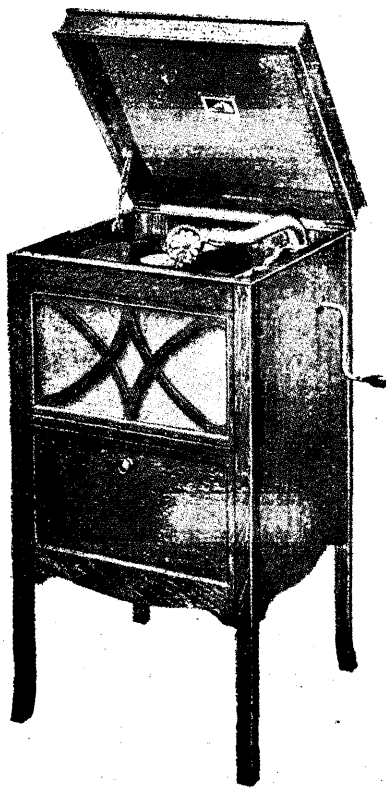
Peaesindaja

O-ü. ESTO-MUUSIKA

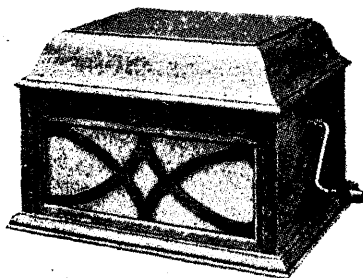
TALLINNAS, Viru 2. VILJANDIS, Lossi 14

His Master's Voice

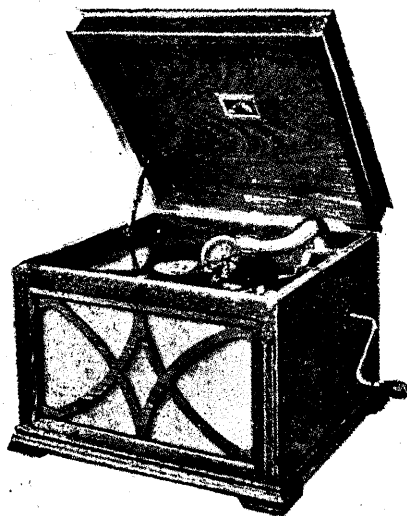
1929/30 a. uudised

Kr. 300.— (tamm)
„ 350.— (punane puu)

Nr. 104. Kr. 140.— (tamm)
„ 170.— (punane puu)

Nr. 130. Kr. 200.— (tamm)
„ 225.— (punane puu)

Need aparaadid võitsid Inglismaal ja mujal suurriikides
kohe suurima poolehoidu.
Kõla poolest parimad, mis senini üldse kuulnud.

The Gramophone Comp. Ltd.